

Annotatie bij EHRM 14 februari 2012 (Romet /Nederland), NJ, 2013-45, nr. 484.

E.J. Dommering

1. Er is veel te doen over identiteitsfraude (anderen geven zich voor jou uit en verrichten feitelijke en rechtshandelingen op jouw naam). In deze beslissing stelt het Hof vast dat Nederland onvoldoende heeft gedaan aan het opheffen van de gevolgen/het voorkomen van een dergelijke fraude voor het slachtoffer. Aan deze beslissing ligt de uitspraak ten grondslag van de Raad van State: ABRvS 7 december 2005, JB 2006/50 m.nt van G. Overkleeft-Verburgt, zij schreef ook een noot bij deze EHRM uitspraak, JB 2012/78). De Algemeen Directeur van de Rijksdienst Wegverkeer had afwijzend beslist op de door Romet op grond van artikel 40 lid 2 Kentekenreglement gedane verzoeken om maar liefst 1497 kentekenregistraties van voertuigen op zijn naam met terugwerkende kracht vervallen te verklaren. Hij baseerde zich daarbij op een uitspraak van de Raad dat de rechtszekerheid zich verzet tegen het met terugwerkende kracht schrappen van kentekens, omdat dit de integriteit van het kentekenregister zou aantasten (4 februari 2004 in zaak no. 200305037/1 ([LJN AO2879](#))).
2. De feiten liegen er niet om. Aan de hierboven geciteerde noot van Overkleeft-Verburgt ontleen ik het volgende:

“Romet, een man van Surinaamse afkomst (1968) heeft op 3 november 1995 bij de politie aangifte gedaan van vermissing van zijn rijbewijs wegens verlies of diefstal in september 1995. Op 14 maart 1997 heeft hij een nieuw rijbewijs verkregen, waardoor de geldigheid van het vermiste rijbewijs kwam te vervallen. Door identiteitsfraude op basis van het vermiste rijbewijs zijn in de tussenliggende periode 1737 auto’s op zijn naam gesteld (kentekenbewijs) en als zodanig in het Kentekenregister opgenomen. De effecten van deze vorm van onvrijwillig katvangerschap bleven niet uit. Betrokkene werd geconfronteerd met grote aantallen belastingaanslagen (MRB), processen-verbaal wegens WAMovertredingen en Wahv-boetes, zijn bijstandsuitkering werd ingetrokken omdat zijn vermogen wegens autobezit te hoog zou zijn en hij werd zelfs maandenlang gedetineerd (WAM) en gegijzeld (Wahv). Ook heeft hij boetes betaald die hij niet verschuldigd was.”

Door het verloop van de gebeurtenissen raakt Romet psychisch ontregeld. Om verdere gijzeling in verband met te incasseren boetes te voorkomen duikt hij onder bij een tante en pas na geruime tijd neemt hij via een advocaat actie tegen de opgelegde boetes. Voor verdere details van dit deel van het dossier verwijs ik naar de noot van Overkleeft-Verburgt.
3. Met zo’n feitencomplex achter je, zou je denken dat je bij de Raad van State wel enige genade zou vinden, maar nee : daar zegeviert de integriteit van het kentekenregister boven de integriteit van het individu. Het is niet verwonderlijk dat het in Straatsburg anders uitpakt. Dit leidt inmiddels wel tot een belangrijke beslissing.
4. De overwegingen van de beslissing zijn kort, de gevolgen voor Nederland en Lid-Staten ingrijpend. Het Hof geeft, zoals steeds in artikel 8 zaken, toepassing aan de in het tweede lid besloten verdragsverplichting dat een Lid-Staat actief maatregelen moet nemen om privacyschending op haar grondgebied te voorkomen. In overweging 42 stelt het droogjes dat het zich niet behoeft te verdiepen in de vraag die partijen verdeeld houdt, of

de klager wel voldoende actie had ondernomen tegen de valselijk op zijn naam gezette kentekens. Hij had het verlies van zijn rijbewijs op 3 november 1995 bij de autoriteiten gemeld. Vanaf dat moment waren de autoriteiten niet langer in een positie om niet te weten dat het rijbewijs van Romet onbevoegd in iemand anders handen was. Pas toen de klager op 14 maart 1997 in het bezit kwam van een nieuw rijbewijs, werd het ontvreemde rijbewijs ongeldig verklaard. Vanaf die datum werden er geen nieuwe voertuigen meer op naam van klager geregistreerd. De Nederlandse Staat had de onrechtmatige registratie dus kunnen voorkomen door onmiddellijk na 3 november 1995 actie te nemen. Het is dus het stilzitten van de Staat na 3 november 1995 en niet dat van Romet dat de doorslag geeft.

5. E.J. Koops en N. S. van der Meulen stellen in hun artikel over deze zaak ‘Van preventie naar risicoacceptatie en herstel voor slachtoffers in Nederlands beleid tegen identiteitsfraude’, in: *NJB*, 2012/1414, afl. 25, p. 1706 dat de destijds geldende wegenverkeerswetgeving (artikel 123 van de Wegenverkeerswetgeving van 1994) een leemte in de regeling van de vervallenverklaring van een rijbewijs kende. Alleen de verlening van een nieuw rijbewijs deed het oude vervallen. Romet had echter geen nieuw rijbewijs aangevraagd wegens de daaraan verbonden kosten. Verlies of diefstal werd niet als grond in de wet genoemd. Weliswaar kon de betrokkene via een niet erg doorzichtige regeling bij verlies of diefstal blokkering bewerkstelligen, maar, zoals gezegd, het gaat niet om het tekortschieten van de klager, maar om de inerteheid van de Staat (dus ook door de formele-rechtszekerheid-van-registers-staat-voorop-jurisprudentie van de Raad van State).
6. De uitspraak heeft ook belangrijke systeemeffecten buiten het gebied van de wegenverkeerswetgeving. Binnen iedere context waar de overheid op haar grondgebied met identiteitsfraude (een in de elektronische wereld om zich heen grijpend fenomeen) wordt geconfronteerd heeft zij de plicht onmiddellijk preventieve en repressieve actie te ondernemen. Of zoals Koops en Van der Meulen in hun geciteerde *NJB*-artikel het niet voor misverstand vatbaar onder woorden hebben gebracht:

“De ervaringen van slachtoffers in de Nederlandse context geven aan dat de focus moet veranderen van *risk reduction* naar *risk reconciliation*. Die verandering in focus kan alleen plaatsvinden wanneer zowel de overheid als de maatschappij als geheel accepteert dat identiteitsfraude nooit geheel kan worden uitgesloten. Naast preventiemaatregelen is vooral ook een instrumentarium nodig om de gevolgen van slachtofferschap tijdig te beperken en valse identiteitsgegevens spoedig te corrigeren, om de hinder voor slachtoffers zoveel mogelijk te beperken. Belangrijker dan de invoering van het meldpunt identiteitsfraude is dan ook de vervolgstap van effectieve voorzieningen in de informatiehuishouding van de overheid die de gevolgen van slachtofferschap minimaliseren. Dat begint met erkenning van het slachtoffer en de levensverwoestende gevolgen die slachtofferschap van identiteitsfraude kan hebben. De tweede stap is het bieden van de ruimte om bestaande juridische instrumenten, zoals het correctierecht, ook in de praktijk toe te passen, en waar nodig organisatorische maatregelen te nemen om weerstand bij organisaties tegen aanpassing van registraties weg te nemen. Overheidsinstanties moeten zich realiseren dat fouten gemaakt worden, ja zelfs dat fouten gemaakt mogen worden omdat honderd procent veiligheid niet bestaat. En ten derde moet de overheid vervolgens, vanuit dat besef, het slachtoffer ruimhartig tegemoet treden door actief mee te denken en te helpen met het beperken van de gevolgen van slachtofferschap van identiteitsfraude. Een passieve houding als die van de RDW in de *zaak-Romet* is

funest voor slachtoffers en strookt niet met de positieve verplichtingen die de overheid heeft onder artikel 8 EVRM om de privacy van burgers te beschermen.”